

kuva: Pekka Ylipaavalniemi

PILVILENTO – Trafi tiedottaa

14.4.2016 ES

Pilvilentoa koskevat lentosäännöt ovat muuttuneet eurooppalaisten SERA -lentosääntöjen astuttua voimaan. Tässä koottuna asiaan liittyvät säännöt. Törmäysten välttämiseksi on edelleen syytä noudattaa hyvää ilmailutapaa ilmoittaa pilveen meneminen ja sieltä poistuminen.

Pilvilento purjekoneella on mittarilentosääntöjen (IFR) mukaista toimintaa, sillä näkölentosääntöjen (VFR) mukaisella lennolla on aina pysyttävä selvästi erossa pilvestä. Pilvilentoa varten koneessa on oltava pilvilentovarustus (esim kaartomittari) ja lentäjällä pilvilentokoulutuksen vaatima mittarilentokoulutus.

Suomessakin vuoden 2014 lopulla voimaan tulleet yhteiset eurooppalaiset lentosäännöt SERA (Standardized European Rules of the Air) löytyvät kotisivulta <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:281:0001:0066:FI:PDF>
SERA:ssa ei mainita pilvilentoa erikseen ja muutenkin lakiteksti on tyypillistä viranomaisjargonia.

SERA.5001:ssä sanotaan, että VFR olosuhteissa on yli 900 metrin lentokorkeudella pystysuoran etäisyyden pilveen oltava vähintään 300 m. Tämä tarkoittaa sitä, että kun VFR minimi alittuvat, IFR lento alkaa. Pilvilento alkaa tällöin siis jo 300 metriä pilven alapuolelta.

SERA.4001:ssä sanotaan milloin on tehtävä lentosuunnitelma, siis esimerkiksi kerrottava radiolla lennonjohdolle aikomuksesta mennä pilveen. Lentosuunnitelma on esitettävä ennen

- jokaista lentoa tai lennon osaa, jolle annetaan lennonjohtopalvelua
- jokaista neuvontailmatilassa suoritettavaa IFR-lentoa

sekä ennen muutamaa erikoistapausta, jotka eivät liity pilvilentoon (lennot valtakunnan rajan yli, yöllä ym). Suomessa ei ole neuvontailmatilaa (ilmatilaluokka F), joten jälkimmäinen tapaus ei ole mahdollinen.

SERA.8001:ssä sanotaan, että lennonjohtopalvelua annetaan IFR-lennoille ilmatilaluokissa A, B, C, D ja E. Lentosuunnitelmaa ei siis tarvitse tehdä ilmatilaluokissa F ja G. Eli lennonjohdolle ei tarvitse valvomattomassa ilmatilassa kertoa aikomuksesta mennä pilveen.

SERA.6001:ssä kuvataan ilmatilaluokat. Esimerkiksi kohdassa g) Luokka G sanotaan vielä, että kaikilla IFR-lennoilla (ilmatilaluokassa G) on kyttävä muodostamaan ilma-aluksen ja maa-aseman välinen puheviestintäyhteys. Lennonjohtoselvitystä ei vaadita. Eli pilvilennolla on koneessa oltava radio, mutta ilmoitusta pilveen menosta ei lennonjohdolle tarvitse tehdä eikä lupaa lennonjohdolta siihen tarvita. Lennonjohto saattaisi kuitenkin tiedottaa radiolla mahdollisesta muusta liikenteestä. Valvottoman ilmatila ulottuu pinnalle lentopinnalle 100 (noin 3000 m), minkä yläpuolella ilmatila on valvottua ja toimintaan vaaditaan transponderi alkaen lentopinnalta 95 (ilmailumääräys OPS M1-31). Ennen valvottuun ilmatilaan nousua on lennonjohdolta siihen saatava selvitys (lupa).

Laki on siis muuttunut pilvilennon osalta niin, ettei pilveen menemistä tarvitse enää radiolla ilmoittaa. Tähän on muodostunut turvallisuuden mentävä aukko. Jollei mitään ilmoitusta tehdä, ei kukaan muu saa tietää, että joku on mennyt pilveen. Törmäysten välttämiseksi on edelleen syytä noudattaa hyvää ilmailutapaa ja kertoa pilveen meneminen ja pilvestä poistuminen luontevalla radiojaksolla. Tämä koskee myös moottorikoneita. Aluelennonjohto ei ole kiinnostunut näistä ilmoituksista, koska se ei anna lennonjohtopalvelua valvomattomassa ilmatilassa eli porrasta koneita. Kentän jaksoa seuraavat kentän ohi lentävät moottorikoneetkin, joten se on luonteva jakso pilvilentoilmoituksiin. Valvomattomassa ilmatilassa pilvissä liikkuvien moottorikoneidenkin on syytä kertoa radiolla liikkeistään, muuten muut eivät heidän liikkumisestaan tiedä.

Vaatus pilvilennosta toimintailmoituksen tekemiseen puhelimella lennonjohtoon on poistunut AIP:n kohdasta ENR 5.5 yhteisten eurooppalaisten lentosääntöjen myötä. Hyvä ilmailutapa on edelleen pyytää puhelimella vaara-alueen aktivoimista useamman koneen pilvilentotoimintaa varten. Kun vaara-alue aktivoidaan valvottuunkin ilmatilaan, ei transponderiakaan tarvita, vaikka noustaisiin yli lentopinnan 95.

Noudata hyvää ilmailutapaa ja toimi näin:

- pyydä puhelimella vaara-alueen aktivointia pilvilentotoimintaa varten
- ennen pilveen menoa seuraa muita koneita ja radioliikennettä, että tiedät valitsemasi pilven olevan vapaan
- ilmoita pilveen meneminen radiolla
- ennen nousemista yli pinnan 95 pyydä lennonjohdolta siihen lupa (puhelimella tai radiolla)
- ilmoita pilvestä poistuminen radiolla